

УДК 378.147:51:371.134

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.spec.1.30>

Козловський Ю. М., Савка І. В., Білик О. С., Кушніт У. В., Заячківська Н. М.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

У статті проаналізовано інноваційні підходи до наукової діяльності закладів вищої освіти в контексті євроінтеграційних процесів. Показано, що під інтеграцією науки й освіти найчастіше розуміють міжгалузеву міжвідомчу інтеграцію, а формальне розділення науки й освіти наприкінці минулого століття завдало суттєвої шкоди науковому процесу вищої школи в Україні. Аналіз проблем інтеграції педагогічної освіти України в європейський простір дозволив зробити висновок про те, що науково-педагогічна спільнота робить вагомі кроки, зосередженні на забезпеченні гідного місця у світовому освітянському середовищі, і дав можливість визначити низку проблем реформування системи вищої педагогічної освіти України. Водночас заклади вищої освіти не можуть у найближчій перспективі стати повноцінною заміною академічній науці, яка б поєднувала фундаментальність і прикладну спрямованість, через відсутність кадрів, лабораторій і методології для проведення комплексних наукових досліджень. Підвищення репутації України в царині науки й освіти передбачає інтенсивне використання позитивного історичного та сучасного досвіду вітчизняних і зарубіжних університетів, розроблення та впровадження інноваційних підходів до наукової діяльності. Науково-дослідну роботу в закладах вищої освіти розглядають як один з основних напрямів розвитку інноваційного освітнього середовища. Особливе значення вона має стосовно її внутрішньої складової частини, пов'язаної з розробленням науково-методичних основ змісту освіти. На сучасному етапі є низка прикладів поєднання в закладах вищої освіти, насамперед в університетах, наукової й освітньої діяльності та співпраці з різноманітними виробничими й академічними структурами. У проєктах підтримується саме наука в закладах вищої освіти, де розміщується нове устаткування, що слугує стимулом для академічних організацій до співпраці, з метою залучення талановитих науковців і проведення спільних наукових досліджень. Інноваційна система освіти передбачає, що наука виступає основою діяльності педагогів-новаторів, базисною підставою для якісного навчання і виховання студентів.

Ключові слова: євроінтеграція, наукова діяльність, інноваційна діяльність, система, заклад вищої освіти, професорсько-викладацький склад.

Формування та розвиток наукового потенціалу України передбачають оновлення системи наукової діяльності в закладах вищої освіти, що нині ще досить сильно відрізняється від європейських стандартів. Це насамперед: мала кількість часу, відведеного професорсько-викладацькому складу на наукову діяльність, що негативно позначається на їхній потенційній продуктивності; неналежне фінансування наукового сектору, що знижує як мотивацію до наукової діяльності, так і престиж професії науковця; переваженість викладачів навчально-виховною й організаційною роботою, що екстраполюється у формально-звітний характер наукової діяльності, знижує тим самим рейтинг вітчизняних закладів вищої освіти серед провідних університетів світу тощо.

Важливу роль у цьому відіграють Закон України “Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу” (2003 р.), а також “Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу” (1998 р.), “Програма інтеграції України до Європейського Союзу” (2000 р.) та інші. Ці документи базуються на положеннях міжнародних документів (“Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні: Конвенція Ради Європи” (1997 р.), “Стратегія європейського співробітництва у сфері освіти та професійної підготовки до 2020 р.” (УЕ-2020) (2009 р.), “Європейські стандарти і рекомендації для гарантії забезпечення якості вищої освіти” (ESG) (2015 р.) та інші.

В Україні на державному рівні починають реалізовуватися заходи щодо інтеграції науки й освіти у процесі підготовки фахівців [1]. У результаті проведеного аналізу змісту державних заходів щодо інтеграції науки й освіти зазначають, що “переважно вони розкривають механізми інтеграції через удосконалення нормативно-правової бази, забезпечення функціонування університетів дослідницького типу, забезпечення економічної привабливості наукової діяльності в університетах, створення нормативно-правових засад стимулювання залучення позабюджетних коштів для розвитку наукової діяльності університетів тощо” [10, с. 3].

До стратегічно важливих напрямів діяльності сучасних педагогічних університетів відносять “зростання рівня представництва університетської науки в міжнародному інформаційному просторі. Для цього потрібно забезпечувати науковців потужними вітчизняними та світовими інформаційними ресурсами, дбати про інтенсифікацію процесів інформатизації діяльності університету, підвищення публікаційної активності викладачів і здійснення заходів щодо дотримання науково-педагогічними працівниками та студентами правил академічної доброчесності. Першочерговим є те, щоб фахові збірники увійшли до якомога ширшого кола реферативних і наукометричних баз наукової літератури, а в перспективі – до баз Scopus та/або Web of Science” [8, с. 21].

В Україні вже здійснено низку позитивних зрушень у розвитку наукової діяльності закладів вищої освіти, зокрема створено дослідницькі університети, у яких наукові дослідження викладачів посідають чільне місце. Проте розвиток наукової діяльності в умовах ЗВО потребує вдосконалення й оптимізації.

Проведений аналіз дає підстави стверджувати, що різні аспекти цієї проблеми представлені в науково-педагогічній літературі дуже нерівномірно.

Рівень освіти та стан науки у країні безпосередньо пов'язані один з одним. З метою уможливлення європейської інтеграції “українська система освіти має орієнтуватися на основні цінності західної культури (парламентаризм, права людини, права національних меншин, лібералізація, свобода пересування, свобода здобуття освіти будь-якого рівня, освіта впродовж життя тощо)” [7, с. 14].

Інноваційний процес у закладах вищої освіти – це послідовне здійснення наукових досліджень, маркетингові дослідження, продаж розробок, навчання студентів на основі нових технологій і використання сучасних технічних засобів. Водночас “здійснюється процес комерціалізації наукових розробок і вихід на ринок товарів і послуг. На цьому етапі визначається реакція ринку на нововведення, відбувається визнання або невизнання нових розробок споживачами” [3, с. 64].

Важливими складовими частинами наукової діяльності вищого навчального закладу є “креативний дидактичний підхід. Якщо: на державному рівні науково-освітня діяльність не стане національною програмою; викладач ЗВО з низки соціально-професійних напрямів не буде прагнути до науково-викладацької діяльності; ця діяльність не стане особистісною духовно-моральною цінністю сучасного освітняського процесу в Україні” [6, с. 317].

Досліджувана проблема викликала інтерес науковців, зокрема, досліджувалися: становлення і розвиток інновацій у вищій школі (В. Євтушевський, Л. Шаповалова); парадигмальний підхід до розвитку теорії та практики освіти (О. Касьянова); методологічні засади проєктування наукової діяльності закладів вищої освіти в контексті сучасних освітніх парадигм (Ю. Козловський, І. Савка, О. Кривошеєва); історичний досвід наукової діяльності закладу вищої освіти (Ю. Козловський, І. Зінчук); організація наукової діяльності у вищому навчальному закладі (К. Кольченко); сучасні тенденції розвитку системи освіти у країнах Європейського Союзу (далі – ЄС) (Н. Лазаренко); інтеграція університетської науки й освіти (Н. Лазаренко); структурні компоненти інформаційної культури викладача педагогічного вищого навчального закладу (В. Прошкін); проблемний характер пошуку нової освітньої парадигми (Л. Савченко, О. Потапенко й інші).

Водночас наукова діяльність закладів вищої освіти як педагогічна проблема є не досить дослідженою, зокрема в контексті євроінтеграційних процесів.

Мета статті – проаналізувати інноваційні підходи до наукової діяльності закладів вищої освіти в контексті євроінтеграційних процесів

Формальне розділення науки й освіти, яке проявилось наприкінці минулого століття в їх організаційно-управлінському, правовому та фінансовому забезпеченні, завдало суттєвої шкоди науковому авторитету вищої школи України. Дослідження, що проводяться в закладах вищої освіти (за винятком небагатьох елітарних університетів), зазвичай є малозначущими.

Науково-дослідну роботу у ЗВО розглядають як один з основних напрямів розвитку інноваційного освітнього середовища ВНЗ. Особливе значення вона має стосовно її внутрішньої складової частини, пов'язаної з розробленням науково-методичних основ змісту освіти. Зокрема, розвиток науково-дослідної роботи в недержавних вишах має, окрім традиційних, і специфічні труднощі.

Унаслідок наукових досліджень у закладах вищої освіти відбувається становлення ринку новинок. Його об'єктом виступають продукти інтелектуальної діяльності професорсько-викладацького складу у вигляді комплексних програм розвитку виробництва, техніко-економічного обґрунтування інвестиційних проєктів, пропозицій щодо вдосконалення управління суб'єктами господарювання. Участь вищого навчального закладу в ринку новинок відбувається в таких формах, як: розвиток власної науково-дослідної бази для створення і впровадження новинок у процесі навчання студентів; проведення наукових досліджень на основі договорів з іншими замовниками; купівля завершених розробок, нових технологій навчання й іншої інтелектуальної власності.

З одного боку, інтеграція сприяє: підвищенню результативності й ефективності досліджень; підвищенню якості освіти та підготовки науково-технічних кадрів, ефективності використання бюджетних коштів, активізації взаємозв'язку з бізнесом і процесів комерціалізації результатів прикладних наукових досліджень і розробок; притоку молоді у сферу досліджень і розробок тощо. З іншого – можливі її результати та негативні наслідки досі не проаналізовані. Варто також зауважити, що для успішної інтеграції наукових досліджень і освітньої діяльності ЗВО за сучасного розвитку інформаційності та комунікаційних технологій необхідно знайти рішення проблеми інтеграції освітніх і науково-виробничих інформаційних ресурсів.

Розвиток науки у ЗВО необхідний, щоб підвищити їхню конкурентоспроможність на світовому освітньому просторі. Це можливо на основі інтеграції освітньої та наукової діяльності, координації наукових досліджень ЗВО з потребами та замовленнями бізнес-структур. Особлива роль сектору науки визначається його впливом на проблеми соціально-економічних і технологічних перетворень у регіонах, у більшості яких він становить основу їхнього науково-технічного й економічного потенціалу.

Під час навчання поряд із широким використанням тренінгів і практичних занять значна увага спрямовується на обговорення конкретних ситуацій дослідницького, виробничого, організаційного характеру. Цьому сприяє широке залучення до навчального процесу не професійних викладачів, а спеціалістів із практичної сфери (науково-дослідні інститути, підприємства, де проєктується, виробляється й експлуатується техніка,

здійснюються технологічні процеси, але часто йому важче схарактеризувати суспільне використання цих знань у практиці, в умовах конкретного виробництва). Таких труднощів немає в ученого, спеціаліста, професійна діяльність якого спрямована на практичну реалізацію знань.

Виділяють чотири типи дослідження (на відміну від інших авторів, які констатують наявність двох типів наукових досліджень) у вищій школі: власне наукові дослідження і розробки, пов'язані з розвитком предметної реальності тієї або тієї науки; наукові дослідження, пов'язані з удосконаленням педагогічного процесу та змісту навчальних дисциплін; робота зі студентами; спільна робота колективу інституту з виробництвом, бізнесом, адміністрацією тощо. Для інноваційного педагогічного співтовариства поєднання педагогічної діяльності з науково-дослідною роботою є атрибутом. Інноваційна система освіти передбачає, що наука виступає основою діяльності педагогів-новаторів, базисною підставою для якісного навчання і виховання студентів.

Поряд із науково-дослідними інститутами осередками наукової активності завжди виступали університети, які об'єднують науковий і педагогічний потенціал. У розвинених країнах поширення інноваційних процесів зумовило розвиток концепції дослідницько-підприємницького університету. Вона є синтезом концепцій підприємницького і дослідницького університетів. Сутність моделі дослідницького університету "полягає в інтеграції навчального процесу і фундаментальних наукових досліджень, тобто у виконанні функцій виробництва, накопичення і збереження, передачі та поширення знань. Як випливає з назви, модель дослідницько-підприємницького університету поєднує в собі основні риси першого і другого, її можна вважати однією з перспективних у сучасному розвитку вищих навчальних закладів, оскільки в ній підприємницька організаційна культура поширюється на науково-дослідницьку діяльність. Основна відмінність дослідницько-підприємницького університету від класичного полягає в тому, що в його межах відбувається інтеграція освіти, науки і практичної діяльності, наслідком чого є підготовка не лише теоретичних спеціалістів, а й випускників, спроможних до розв'язання прикладних завдань.

Проблемному полю науки, поряд із дисциплінарною, властива і рівнева структура, яка виникає в результаті розвитку наукової думки: фундаментальні та прикладні дослідження і наукові розробки (рівневі дослідження). Кожен рівень є деякою множиною, статистикою різних типів досліджень, тому кожному з них властива величина, яка характеризує число завдань і їхню глибину. На фундаментальному рівні число завдань мінімальне, а глибина їх максимальна, на розробному, навпаки, число завдань максимальне, а глибина – мінімальна.

На сучасному етапі є низка прикладів поєднання в закладах вищої освіти, насамперед в університетах, наукової й освітньої діяльності та співпраці з різноманітними виробничими й академічними структурами. Наприклад, в університетах формуються оригінальні системи науково-дослідної роботи, що полягає в інтеграції в єдиний комплекс багаторівневих і багатоманітних елементів інституційної, господарської та фінансової підсистем вищого навчального закладу. У цьому разі до пріоритетних напрямів розвитку віднесені розвиток наявних і формування нових науково-педагогічних шкіл; комплексний підхід до формування наукового напрямку із проблем інформаційно-телекомунікаційних технологій; розширення можливостей доступу до сучасного інформаційного простору для проведення наукових досліджень; інтеграція та кооперація з інститутами міжнародного співтовариства в галузі реалізації інноваційних проєктів, фундаментальних, прикладних наукових досліджень і підготовки наукових кадрів; зміцнення прямих і зворотних зв'язків "університетська наука – потреби регіону" тощо.

Водночас відбувається формування кластерів наукових досліджень як форми здійснення міждисциплінарних наукових досліджень. Це дозволяє успішно вирішувати проблему формування знань, адаптованих до потреб економіки регіону, країни та конкретних професійних груп. Для досягнення цієї мети необхідне розв'язання таких основних завдань, як: розвиток наукових досліджень як основи фундаменталізації освіти, бази підготовки сучасного фахівця; органічне поєднання фундаментальних, пошукових і прикладних досліджень із конкурентоспроможними розробками комерційного характеру; пріоритетний розвиток наукових досліджень, спрямованих на вдосконалення системи освіти всіх рівнів, широке використання нових освітніх та інформаційних технологій, удосконалення науково-методичного забезпечення навчального процесу, поліпшення якості підготовки та підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів; удосконалення системи планування та фінансування наукової, науково-технічної й інноваційної діяльності; підтримка розробок у сфері високих технологій з метою виробництва на їхній основі товарів і надання послуг з виходом на внутрішні та зовнішні ринки; розширення міжнародної інтеграції, залучення зарубіжних інвестицій; створення умов для підготовки та перепідготовки кадрів у сфері інновацій і науково-технічного підприємництва, що забезпечують підвищення інноваційної активності, комерціалізацію результатів наукових досліджень; розвиток правової бази інтелектуальної власності.

Наприклад, головними цілями створення інтегрованого навчально-науково-виробничого комплексу є такі: перехід на якісно новий рівень підготовки фахівців, наукових і науково-педагогічних кадрів, що відповідають міжнародним кваліфікаційним вимогам, на основі активізації, інтенсифікації й інтеграції фундаментальних і прикладних наукових досліджень, інноваційної діяльності, освітнього процесу та виробництва; розроблення та впровадження новітніх освітніх та інформаційних технологій, науково-методичного і матеріально-технічного забезпечення на базі створення такого освітнього простору, якість якого не може

бути досягнута іншими організаційними засобами; створення інтегрованого освітнього й інформаційного середовища, де процес навчання безпосередньо пов'язаний із виробництвом і здобуттям фундаментальних знань, їх використанням у прикладних розробках нової техніки та технології, проведенням експериментальних досліджень і виробничих випробувань, доведенням технічних проєктів до дослідних і серійних зразків, коли студент, аспірант, докторант, професор працюють пліч-о-пліч з інженером, конструктором, технологом і є безпосередніми учасниками творчого процесу, а не сторонніми спостерігачами; проведення повного комплексу досліджень і створення наукомісткої високотехнологічної продукції світового рівня, упродовження її у виробництво й освіту, комерціалізація результатів наукових досліджень, вихід на внутрішні і зовнішні ринки, залучення зарубіжних інвестицій через спільні науково-виробничі й освітні підприємства; істотне скорочення витрат і часового циклу – від зародження наукової ідеї до реалізації наукових результатів у нових технологіях, устаткуванні, “ноу-хау” – і формування нових механізмів планування та фінансування всіх видів діяльності університету; відпрацювання моделі участі ЗВО в управлінні державною власністю через довічне управління пакетом профільних акцій підприємств, створення центрів розвитку різних галузей економіки на сучасній науковій, технічній і технологічній основі; перетворення університету на центр підйому економіки регіону, інноваційної й інвестиційної активності, духовного та культурного розвитку, об'єднання всіх творчих сил.

Висновки. Науково-педагогічна спільнота України робить значні кроки, спрямовані на забезпечення належного місця у світовому освітянському середовищі, дозволяє визначити низку проблем реформування системи вищої педагогічної освіти України. Однак заклади вищої освіти не можуть у найближчій перспективі стати повноцінною заміною академічній науці, яка б поєднувала фундаментальність і прикладну спрямованість, через відсутність кадрів, лабораторій і методології для проведення комплексних наукових досліджень. Вони ще змушені залишатись помічниками науки, співвиконавцями під час виконання наукових робіт, як це було впродовж багатьох десятиліть. Науково-дослідну роботу в закладах вищої освіти розглядають як один з основних напрямів розвитку інноваційного освітнього середовища. Особливе значення вона має стосовно її внутрішньої складової частини, пов'язаної з розробленням науково-методичних основ змісту освіти. На сучасному етапі є низка прикладів поєднання в закладах вищої освіти, передусім університетах, наукової й освітньої діяльності та співпраці з різноманітними виробничими й академічними структурами. У проєктах підтримується саме наука в закладах вищої освіти, де розміщується нове устаткування, що слугує стимулом до співпраці для академічних організацій, з метою залучення талановитих науковців і проведення спільних наукових досліджень. Інноваційна система освіти передбачає, що наука виступає основою діяльності педагогів-новаторів, базисною підставою для якісного навчання та виховання студентів.

Перспективними напрямками дослідження вважаємо розроблення спеціальних моделей взаємодії наукової та навчальної діяльності для закладів вищої освіти України, які спираються на позитивний вітчизняний і зарубіжний досвід, а також відповідають освітнім і науковим стандартам європейських країн.

Використана література:

1. Державна цільова науково-технічна та соціальна програма “Наука в університетах” на 2008–2012 рр. / Кабінет Міністрів України. Київ, 2007. Офіц. вид. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
2. Євтушевський В., Шаповалова Л. Становлення і розвиток інновацій у вищій школі. *Вища освіта України*. 2006. № 2. С. 62–66.
3. Касьянова О. Парадигмальний підхід до розвитку теорії та практики освіти. *Східноєвропейський журнал внутрішньої та сімейної медицини*. 2017. № 1. С. 89–94.
4. Методологічні засади проєктування наукової діяльності закладів вищої освіти в контексті сучасних освітніх парадигм / Ю. Козловський та ін. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 50. С. 322–328.
5. Козловський Ю., Зінчук І. Історичний досвід наукової діяльності закладу вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 36. Т. 2. С. 176–180.
6. Кольченко К. Організація наукової діяльності у вищому навчальному закладі *Методологія наук. діяльності*. Київ, 2008. С. 314–344.
7. Лазаренко Н. Сучасні тенденції розвитку системи освіти в країнах ЄС. *Рідна школа*. 2019. № № 3–4 (1063). С. 12–17.
8. Лазаренко Н. Структурні компоненти інформаційної культури викладача педагогічного вищого навчального закладу. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія “Педагогіка і психологія”*: збірник наукових праць. 2016. Вип. 47. С. 18–22.
9. Методологія наукової діяльності: навчальний посібник / за ред. Д. Чернілевського. Вінниця, 2008. 476 с.
10. Прошкін В. Інтеграція університетської науки й освіти: історичний аспект. *Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку*: е-журнал. 2001. Вип. № 2. С. 1–6.
11. Савченко Л., Потапенко О. Проблемний характер пошуку нової освітньої парадигми. *Наукові записки. Педагогічні науки*. 2019. Вип. 178. С. 65–70.
12. Buckingham D. *Media Education: Literacy, Learning and Contemporary Culture*. Cambridge, UK: Polity Press, 2013. 220 p. P. 98.
13. University in Early Modern Europe (1500–1800) / Ed. by H. De Ridder-Symoens. *A History of the University in Europe*. Cambridge University Press, 1996. Vol. II. P. 649.

References:

1. Derzhavna tsilova naukovo-tekhniczna ta sotsialna prohrama "Nauka v universytetakh" na 2008–2012 roky / Kabinet Ministriv Ukrainy [State targeted scientific, technical and social program "Science in universities" for 2008–2012 / Cabinet of Ministers of Ukraine]. Ofits. vyd. K., 2007. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> [in Ukrainian].
2. Yevtushevskiy V., Shapovalova L. Stanovlennia i rozvytok innovatsii u vyshchii shkoli [Formation and development of innovation in higher schools]. *Vyshcha osvita Ukrainy*. 2006. № 2. S. 62–66 [in Ukrainian].
3. Kasianova O. M. Paradyhmalnyi pidkhid do rozvytku teorii ta praktyky osvity [A paradigmatic approach to the development of theory and practice of education]. *Skhidnoevropeiskiy zhurnal vnutrishnoi ta simeinoi medytsyny*. 2017. № 1. S. 89–94 [in Ukrainian].
4. Kozlovskiy Yu., Savka I., Kryvosheieva O. Metodolohichni zasady proiektuvannia naukovoi diialnosti zakladiv vyshchoi osvity v konteksti suchasnykh osvitynykh paradyhm [Methodological principles of the design of scientific activities of institutions of higher education in the context of modern educational paradigms]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. 2022. Vyp. 50. S. 322–328 [in Ukrainian].
5. Kozlovskiy Yu., Zinchuk I. Istorychnyi dosvid naukovoi diialnosti zakladu vyshchoi osvity [Historical experience of scientific activity of the institution of higher education]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. Vyp. 36, Tom 2, 2021. S. 176–180 [in Ukrainian].
6. Kolchenko K. Orhanizatsiia naukovoi diialnosti u vyshchomu navchalnomu zakladi [Organization of scientific activity in a higher educational institution]. *Metodolohiia nauk. diialnosti*. K. : Un-t "Ukraina", 2008. S. 314–344 [in Ukrainian].
7. Lazarenko N. I. Suchasni tendentsii rozvytku systemy osvity v krainakh Yes [Modern trends in the development of the education system in EU countries]. *Ridna shkola*. 2019. № № 3–4 (1063). S. 12–17 [in Ukrainian].
8. Lazarenko N. I. Strukturni komponenty informatsiinoi kultury vykladacha pedahohichnoho vyshchoho navchalnoho zakladu [Structural components of the information culture of a teacher of a pedagogical higher education institution]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho*. Seriiia : Pedahohika i psykholohiia : zb. nauk. pr. Vinnytsia : TOV "Nilan LTD", 2016. Vyp. 47. S. 18–22 [in Ukrainian].
9. Metodolohiia naukovoi diialnosti : navch. posib. [Methodology of scientific activity : manual] / za red. D. V. Chernilevskoho. Vinnytsia : Vyd-vo AMSKP, 2008. 476 s. [in Ukrainian].
10. Proshkin V. V. Intehratsiia universytetskoï nauky y osvity: istorychnyi aspekt [Integration of university science and education: historical aspect]. *E-zhurnal "Pedahohichna nauka: istoriia, teoriia, praktyka, tendentsii rozvytku"*. 2001. Vypusk № 2. S. 1–6 [in Ukrainian].
11. Savchenko L. O., Potapenko O. B. Problemnyi kharakter poshuku novoi osvitnoi paradyhmy [The problematic nature of the search for a new educational paradigm]. *Naukovi zapysky. Pedahohichni nauky*. 2019. Vyp. 178. S. 65–70 [in Ukrainian].
12. Buckingham D. *Media Education: Literacy, Learning and Contemporary Culture*. Cambridge, UK : Polity Press, 2013. 220 p. P. 98.
13. *University in Early Modern Europe (1500–1800)* / Ed. by H. De Ridder-Symoens. A History of the University in Europe. Cambridge University Press, 1996. Vol. II. P. 649.

Kozlovsky Yu. M., Savka I. V., Bilyk O. S., Kushpit U. V., Zayachkivska N. M. Innovative approaches to scientific activities of higher education institutions in the context of European integration processes

The article analyzes innovative approaches to the scientific activity of higher education institutions in the context of European integration processes. It is shown that the integration of science and education is most often understood as interdisciplinary interdepartmental integration, and the formal separation of science and education at the end of the last century caused significant damage to the scientific process of higher education in Ukraine. The analysis of the problems of the integration of pedagogical education of Ukraine into the European space makes it possible to conclude that the scientific and pedagogical community is taking significant steps, focusing on ensuring an important place in the world educational environment, and gives the opportunity to identify a number of problems of reforming the system of higher pedagogical education of Ukraine. At the same time, institutions of higher education cannot in the near future become a full-fledged substitute for academic science, which combines fundamentality and applied orientation, due to the lack of personnel, laboratories and methodology for conducting complex scientific research. Increasing the reputation of Ukraine in the field of science and education involves the intensive use of positive historical and modern experience of domestic and foreign universities, the development and implementation of innovative approaches to scientific activity. Research work in institutions of higher education is considered one of the main areas of development of an innovative educational environment. It has a special significance in relation to its internal component related to the development of the scientific and methodological foundations of the content of education. At the current stage, there are a number of examples of combining scientific and educational activities and cooperation with various industrial and academic structures in institutions of higher education, primarily universities. The projects specifically support science in institutions of higher education, where new equipment is placed, which serves as an incentive for academic organizations to cooperate, with the aim of attracting talented scientists and conducting joint scientific research. The innovative system of education assumes that science is the basis of the activity of innovative teachers, the basic ground of students quality education.

Key words: *European integration, scientific activity, innovative activity, system, higher education institution, teaching staff.*